

Titulli i lëndës: **Sintaksë e shqipes II (Sintaksa e periudhës)**

Informatat themelore për lëndën	
Njësia akademike:	Fakulteti i Filologjisë, Dega e Gjuhës shqipe
Titulli i lëndës:	Sintaksë e shqipes II (Sintaksa e periudhës)
Niveli:	Bachelor
Statusi i lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	Viti III, semestri VI
Numri i orëve në javë:	2 + 4
Kreditë ECTS:	7
Koha / Vendi:	Sipas orarit
Mësimdhënësi:	Prof. Ass. Dr. Kadire Binaj - Ejupi
Të dhënat kontaktuese:	kadire.binaj@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës:	Lënda Sintaksë e periudhës trajton njësitet sintaksore më të mëdha se fjalia e thjeshtë, përkatësisht periudhat apo fjalitë e përbëra, duke i analizuar klauzat apo fjalitë përbërëse të tyre, qofshin ato me marrëdhënie bashkërenditëse në mes vete, apo me marrëdhënie nënrenditëse, si dhe nëndarjet e tyre përkatëse.
Qëllimet e lëndës:	Qëllimi i këtij kursi është që studentët të njihen me konceptet themelore të sintaksës së periudhës dhe të aftësohen për të bërë analizë sintaksore të njësive më të mëdha se fjalia e thjeshtë. Edhe fjalitë e përbëra, njëjtë si fjalitë e thjeshta, përbëhen nga sintagmat e caktuara, disa prej të cilave kanë strukturën e një fjalie të varur apo edhe të një fjalie të bashkërenditur, përkatësisht të një sintagme bashkërenditëse. Rrjedhimisht, fjalitë e përbëra do të analizohen duke i parë në raport me elementin kokë të cilit i referohen. Periudhat me fjali të varura komplementuese/argumentuese (të përcaktuara sipas përmbajtjes), me fjali lidhore dhe me fjali krahasore e rrethore do të jenë në qendër të vëmendjes së këtij kursi bashkë me nëndarjet dhe me nënklasifikimin e tyre. Do të analizohen përbërësit e periudhave të bashkërenditura dhe të nënrenditura sipas analizës në përbërës të drejtpërdrejtë, gjithnjë duke u mbështetur në strukturën e tyre fillimisht, për të vazhduar më pas me funksionin dhe semantikën e tyre. Gjatë këtij kursi do të

shtjellohen detajisht edhe elementet funksionale që i caktojnë modelet e fjalive të përbëra në shqipen, bashkë me nënklasifikimet e tyre.

Rezultatet e pritshme të nxënies:

Në fund të këtij kursi studenti i vlerësuar pozitivisht do të jetë në gjendje:

- t'i dallojë fjalitë e thjeshta nga fjalitë e përbëra;
- ta dallojë marrëdhënien ndërmjet fjalive përbërëse të periudhës;
- të bëjë analizë të fjalive të përbëra, duke u nisur nga veçoritë strukturore, për të vazhduar me klasifikimin funksional e semantik;
- t'i dallojë nëndarjet përkatëse të periudhave me marrëdhënie bashkërenditëse dhe ato të periudhave me marrëdhënie nënrenditëse;
- ta analizojë hierarkinë e lidhjes së fjalive përbërëse të periudhave;
- t'i identifikojë strukturat dhe funksionet e ndryshme sintaksore brenda fjalisë së përbërë në situata të ndryshme të komunikimit;
- t'i dallojë konceptet themelore të analizës sintaksore në përgjithësi dhe të analizës së periudhës në veçanti.

Ngarkesa e studentit (duhet të jetë në përputhje me rezultatet e nxënies së studentit)

Aktiviteti	Orë mësimore	Ditë/Javë	Gjithsej
Ligjëratat	2	15	30
Teori/Punë në laborator/Ushtrime	4	15	60
Punë praktike			
Përgatitje për test intermediary	4	2	8
Konsultime me mësimdhënësin	10 min	15	2.5

Puna në terren			
Testi, punimi i seminarit	2	2	4
Detyrë shtëpie	10 min	15	2.5
Mësimi individual (në bibliotekë apo në shtëpi)	2	15	30
Përgatitja për provimin final	3	15	45
Koha e vlerësimit (testi, kuizi, provimi final)	1	2	2
Projektet, prezantimet, etj.			
Total			184: 25= 7.35 7 ECTS

Metodat e mësimdhënies:	<p>Mësimi realizohet nëpërmjet ligjëratave dhe ushtrimeve praktike. Gjatë orëve të ligjëratave studentëve do t'u ofrohet baza teorike relevante për këtë kurs, ndërsa gjatë orëve të ushtrimeve ata do ta zbatojnë dijen teorike për të bërë analiza të caktuara të sistemit sintaksor të shqipes.</p> <p>Ligjëratat do të organizohen në mënyrë interaktive: duke diskutuar për tema e probleme të caktuara me studentët pas leximit të pjesës teorike nga ta. Gjatë ushtrimeve mësimdhënja do të jetë e orientuar nga studentët, ndërsa mësimdhënësi do ta orientojë rrjedhën e orës dhe do t'i diskutojë e sqarojë konceptet e problemet që janë të paqarta për studentët. Gjatë orëve të ushtrimeve studentët, gjithashtu, do t'i prezantojnë detyrat e shtëpisë të cilat do t'i diskutojnë me mësimdhënësin e kolegët.</p>
Metodat e vlerësimit:	<ul style="list-style-type: none"> - Angazhimi dhe pjesëmarrja aktive 10% - Detyrat e shtëpisë 10% - Testi i parë 40% - Testi i dytë 40% - Gjithsej 100%
Literatura primare:	<ul style="list-style-type: none"> - Gramatika e gjuhës shqipe II, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002 - Menella Totoni, Sintaksa e gjuhës shqipe – fraza e përbërë, Arbëria, Tiranë, 2012 - Menella Totoni, Fraza me nënrenditje, SHBLU, Tiranë, 2000 - Thoma Dhima, Gjuha shqipe – Sintaksa, Tiranë, 2005 - Turano, Koleci, Hyrje në sintaksën gjenerative të shqipes, SHBLU, Tiranë, 2011 - G. Graffi, Sintaksa (Strukturat e ligjëritimit), Dituria, Tiranë, 2003 - Lindita Sejdiu- Rugova, Strukturë dhe funksion: studime në sintaksë të shqipes, Trembelat, Prishtinë, 2019 - Kadire Binaj - Ejupi, Modelet strukturore të fjalive në gjuhën shqipe, ZeroPrint, Prishtinë, 2021

Literatura shtesë:

- Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe II
- Mehmet Çeliku, Sintaksë e gjuhës shqipe, Tiranë 2012
- Quirk et al., A Comprehensive Grammar of the English Language. Longman, London, 1985
- Lyons J. (2001). Hyrje në gjuhësinë teorike. Tiranë: Dituria
- Huddleston R., Pullum G. K., The Cambridge Grammar of the English Language. Cambridge: CUP, 2002
- Herbst et al. (2004). A Valency Dictionary of English. Mouton de Gruyter (formerly Mouton, The Hague), Division of Walter de Gruyter GmbH & Co. KG, Berlin.
- Dykro Osvald, Todorov Cvetan (1984). Fjalori enciklopedik i shkencave të ligjërit, Prishtinë, Rilindja
- Buchholz O., Fiedler W. (1987). Albanische Grammatik, Leipzig: Verlag Enzyklopädie
- Buxheli L. (2007), Modelet e caktimit rasor në gjuhën e sotme shqipe, Tiranë: Neraida
- Buxheli L. (2011). Foljet njëvetore në gjuhën e sotme shqipe. Tiranë: QSA

Hartimi i planit mësimor

Java	Titulli i ligjëratës
Java 1:	Prezantimi i sillabusit. Fjalja e përbërë dhe fjalja e thjeshtë; Mjetet gjuhësore të formimit të fjalisë së përbërë
Java 2:	Përbërja dhe skemat strukturore të fjalive të përbëra
Java 3:	Fjalitë e përbëra me bashkërenditje dhe klasifikimi i tyre
Java 4:	Fjalitë e përbëra me nënrenditje dhe kriteret e klasifikimit të tyre
Java 5:	Fjalitë e përbëra komplementuese apo argumentuese (të përcaktuara sipas përmbajtjes) 1
Java 6:	Fjalitë e përbëra komplementuese apo argumentuese (të përcaktuara sipas përmbajtjes) 2
Java 7:	Fjalitë e përbëra lidhore
Java 8:	Testi i parë
Java 9:	Fjalitë e përbëra rrethore 1 (vendore, kohore dhe mënyrore)

Java 10:	Fjalitë e përbëra rrethimore 2 (qëllimore, shkakore dhe rrjedhimore)
Java 11:	Fjalitë e përbëra rrethimore 3 (kushtore dhe lejore)
Java 12:	Fjalitë e përbëra krahasore
Java 13:	Fjalitë e përbëra asindetike
Java 14:	Ligjërata e drejtë dhe e zhdrejtë
Java 15:	Testi i dytë

Politikat akademike dhe kodi i sjelljes

Studentët janë të obliguar t'i vijojnë me rregull ligjëratat dhe ushtrimet. Nuk lejohen më shumë se tri mungesa gjatë semestrit. Detyrat që dalin nga këto orë mësimi janë të obligueshme dhe pjesë e vlerësimit të përgjithshëm të studentit. Plagjiatura dhe kopjimi në provime dhe punimet e tjera me shkrim janë të dënueshme. Në rastet e tilla studenti u nënshtrohet masave disiplinore, siç parashihet me rregulloret e UP-së. Sjellja e mësimdhënësit dhe e studentëve bazohet në kodin e mirësjelljes dhe të etikës në kuadër të UP-së.